

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput X. Demonstratur peculiariter, rectè factum esse, quòd
considerationes contra statum aliquem factæ proponantur, absque
solutione objectionum; adeoque inanis est querela Melliti de omissis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT X.

*Demonstratur peculiariter, rectè factum esse, quòd
considerationes contra statum aliquem factæ propo-
nantur, absque solutione objectionum; adeoque
inanis est querela Melliti de omiſſis
solutionibus.*

Maximus clamor Melliti versatur in eo, quòd
considerationes contra statum loco fixum non
sint solutæ, cum tamen considerationes contra
Societatem Jesu tam dextrè (ut ipse ait) sol-
vantur. Hic ille putabat Rhodum esse insuperabilem,
nodum insolubilem; hæc causa ejulandi, hæc calumniandi,
hæc crines evellendi. Quamvis autem satis clarè &
perspicuè huic scrupulo jam satisfactum in præcedentibus
sit, ut tamen hæc umbra penitus dissipetur, nec quidquam
caliginis in Mente Melliti remaneat, demus illi hoc pau-
xillum operæ loco præsentis. Vult igitur Mellitus confes-
sario incumbere, ut solvat omnia, quæ contra statum ali-
quem proponuntur, atquè ita solvat, ut vel ostendat, esse
ficta & falsissima, aut frigida & inepta, id est, esse talia,
quæ prudenter abstergere non possint, dempto proinde o-
mnis scrupulo, dubio, aut perplexitate.

Jam

Jam tales solutiones non debere fieri sic demonstro:
Vel deberent fieri ex officio confessorii desumpto ex praxi
proborum confessoriorum; vel propter bonum clientis,
ad rectè faciendam deliberationem; vel ad consulendum
famæ Religionis (alia ratio non occurrit) sed ex nullo
horum capite debent fieri tales, ut tu vis, solutiones, imò
ostendam, nec posse fieri, ergo. minorem probo; igitur
adverte animum ad sequentes propositiones:

*Jo. non est confessorii solvere illas objectiones,
quamdiu deliberans est indifferens, & non determinatus
ad statum aliquem.*

Ratio est, quia confessorius debet commoda & incom-
moda indifferenter proponere, id est non magis pro una,
quam pro altera parte stare: Si autem solveret eo modo,
quo vult Mellitus, tunc non indifferenter proponeret, quia
magis favoriseret parti Religionem suadenti; ut evidens est:
proponeret enim argumenta pro tali statu, & simul illa
confirmaret objectionum solutione: Objectiones autem
non pateretur habere ullam vim, cum eas enervet, adeo-
què positivè suaderet unam partem, nempe Religionis in-
gressum. Quomodo enim potest magis suadere, quam
argumenta proponendo, ut ingrediatur, & simul osten-
dendo, nihil esse quod ipsum debeat à Religione avocare?
Intellige, mi Mellite, intellige, lucernam etiam, si res nec-
dum sat clara sit, accende. Jam verò dicis tu mihi, estne hoc
confessorii, ut deliberanti unam tantum partem suadeat?
ad unam tantum partem invitet? Nonne hoc est primum
confessorii principium, ut ipse sit indifferens, juvenemque
non ad unam potius, quam alteram partem stimulet? Secus
non esset dirigere deliberantem, sed ex destinato piscari, &

attrahere candidatos; nequè esset agere arbitrum, sed potius advocatum pro una sola parte, cum iusta parentum & aliorum Ordinum querela. Intelligis tandem, credo: clarius tibi dicere non valeo.

Quia verò loquimur de officio confessarij, illud melius exerceri non potest, quam si exerceatur juxta praxin probatorum virorum cum candidatis agentium, & aliorum communiter confessariorum. Atqui praxis probatorum virorum & confessariorum non est, ut ipsi solvant objectiones. Sic saepe probi parentes filijs Religionem cogitantibus proponunt varias difficultates; nequè ipsi eas solvunt, sed expectant, quid filius sit responsurus. Sic & confessarius saepe objicit multa, atque debet objicere, nequè ipse ea solvit, sed explorat mentem clientis, quid ipse ad ea respondeat: Res est quotidianæ experientiæ; igitur non est de officio confessarij solvere objectiones plenè, id est ita, ut vult Mellitus, nullo relicto scrupulo; hoc enim non esset indifferenter proponere, sed ad unam partem determinare. Præterea cessaret finis proponendi considerationes de vitæ statu eligendo. Finis enim proponendi est, ut cliens consideret, quid eligendum: Si confessarius ita solvat, ut tollat ei omne dubium, & ostendat omnes objectiones nullius esse momenti, quid erit opus ulterius considerare? solutis enim planè objectionibus, quaestio est soluta. Item finis alter proponendi considerationes de vitæ statu, est, probare constantiam & soliditatem rationum, quibus cliens innititur; itémque explorare ejus animum. Totus hic finis desinet, si ipse confessarius objectiones solvat. Tunc enim non erit opus quaerere, quid cliens respondeat? quis ejus animus? quæ rationes? cum ipse confessarius responsionem clientis praeveniat.

Atque

Atque hæc de officio confessarij, quamdiu scilicet confessarius servat Methodum purè deliberativam, id est, quamdiu considerationes pro & contra proponit, cliente adhuc ad nihil determinato Hinc addidi superiùs has voces: Quamdiu deliberans est indifferens, & non determinatus ad certum statum. Oportet enim illum in sua indifferencia relinquere, non attrahere, donec ipse se determinet. Tunc igitur quando jam determinatus est, tunc, inquam, debet eum confessarius juvare ad objectiones meliùs & efficacius dissolvendas. Dico *meliùs, & efficacius*. Nam sinè dubio ipse deliberans, antiquam se determinaret, jam aliquam solvere sibi debebat objectiones illas (cum alioqui se non determinasset) ut autem plenè & planè solvantur, juvari postmodum potest, imò, si opus sit, debet à confessario. Hoc pariter locum habet in eo, qui inclinatur (absque ultima determinatione) in statum aliquem: Huic enim si vel interroget, vel advertatur specialiter in quibusdam objectionibus laborare, confessarij erit, eum in illis resolvendis aliquando juvare.

Hinc jam palpabis, cur objectiones peculiari loco contra Societatem propositæ B. Aloysio, sint postmodum ad eam dextrè, ut dicis, resolutæ; Proponitur enim illic Aloysius prout jam determinatus ad ingressum Societatis, proinde hoc ipso proponi debebat. quomodo sibi objectiones solverit: Jam enim dixi, quòd candidatus tunc, quando est determinatus, sinè dubio jam debeat habere solutas aliquo modo objectiones: Alioqui enim non potest esse determinatus.

Sed adhuc clamas, quare Soterius eam rationem proponendi secutus tantum est in Societatis objectionibus? quare ibi tantum, & non alibi candidatum determinatum

pro-

proposuerit? Rsp. Quid ad te? Nulla tibi, aut alteri cuiquam fit injuria, nisi velis, ut totum libellum talibus historiis, quomodo se candi lati ad hunc, vel illum, vel tertium Ordinem determinaverint, implere: nulla, inquam, fit injuria, cum in aliis considerationibus id praestet, quod confessarii est nempe rationes pro & contra indifferenter proponere; in B. Aloysio autem agat etiam Historicum referendo, quomodo Societatem ingressus objectiones sibi solverit.

Sed dicis, hanc esse magnam partialitatem: Rsp. esse talem, quæ nemini faciat injuriam; & quaero, fecissetne injuriam, si in libello aliquo speciali nullas alias considerationes, quam pro Societate, scripsisset, omittis omnibus aliis? Aut tu putaresne, te alicui facere injuriam, si libellum componeres, in quo nihil aliud ageres, quam rationes pro tuo Ordine proponere, & objectiones dissolvere? Atqui per talem libellum tuo magis, quam aliis Ordinibus faveres: Quid inde? quis tibi hoc poterit prohibere? favere tuo, non est aliis facere injuriam, imò charitas ordinata id exigit. Neminem enim impedis, quo minus etiam pro suo Ordine considerationes, & motiva conscribere & proponere possit.

Hæc pro interim, donec infra pluribus tibi ostendamus, rectè Soterium egisse, quòd objectiones contra Societatem factas peculiariter resolverit. Cæterum ut non conqueraris, reflectes te ad illa, quæ post initium hujus opusculi attulimus, ubi diximus objectiones contra statum Religiosum in communi propositas, item contra Statum Ordinem mendicantium in communi, pariter, & eodem modo militare & esse propositas contra Societatem JESU (velut objectiones contra Statum loco fixum in communi proponuntur etiam contra Statum Benedictinum) & tamen objectiones illæ etiam respectu Societatis nullibi sunt solutæ:

tæ: illæ enim solutiones, quas partialitatis accusas, sunt de aliis objectionibus Societati peculiaribus, non de illis, quæ contra Religionem in communi proponuntur. In his ergo Author nihil, nec pro Societate respondet, sed relinquit illas etiam respectu Societatis omninò insolutas: Propterea tamen nullus adhuc Jesuita ivit, in furias, nequè conquestus, quòd saltem Societatem Jesu non exceperit, aut pro illa non responderit: Quid ergo tu conquereris?

Attende jam, quid dicam. Demonstrò tibi, quòd si Soterius objectiones illas contra Societatem speciales non solvisset, Societati injuriam fecisset: quia imprimis onerasset eam omnibus incommodis Religiosi Statûs in communi, deinde etiam incommodis Ordinum mendicantium & locum mutantium & plurimis incommodis Petrinorum, quæ omnia incommoda ille etiam respectu Societatis non solvit. Præterea autem onerasset illam longè plurimis incommodis ipsi soli propriis (aliorum enim Ordinum incommoda sunt vel nulla peculiaria, vel pauca admodum; Societati autem obijciuntur longè plurima) si igitur ista non solvisset, ei pejùs, quam aliis Ordinibus, fecisset proinde injuriam.

Tu quoque similiter conqueri fortassè posses de injuria, si Soterius peculiare objectiones posuisset contra Ordinem Benedictinum (sicut posuit contra Societatem) sique eas insolutas reliquisset; posses enim dicere: quare contra meum tantùm Ordinem peculiare objectiones proponit, cùm positæ jam sint inter illas, quæ sunt contra statum loco fixum? possent ergo & Jesuitæ causari injuriam, si præter objectiones Ordinum mendicantium, illis imponerentur aliæ peculiare insolutæ: è converso quàm parùm nunc conqueruntur Jesuitæ, quòd objectiones Ordinum mendicantium Soterius expressè non solverit, ita nec tu justè quereris, quòd non solveris objectiones Ordinum
loco.

loco-fixorum. Cæterùm (ut dicam, quod est) nec verò pro societate positæ sunt tales solutiones, quales tu pro tuo Ordine requiris, nempe tales, quæ ostendant, objectiones esse *falsissimas, confictas, frigidas, ineptas &c.* sunt enim solutiones tantùm obviæ, & strictissimè subjectæ, quæ certè omnem scrupulum non tollunt: Igitur eas solutiones Societati sinè causa invides. Plura alibi.

2. *Dico non expedire universaliter, ut confessarius objectiones contra statum aliquem factas eo modo, quo Mellitus vult, dissolvat.*

Ratio est, quia posset juvenis hodie vel cras confessario imputare, quòd sibi incommoda nimis molliter proposuerit, eorum arduitatem & difficultatem mitigaverit, cum de facto in iis longè majorem difficultatem, quàm sibi à confessario propositum sit, experiatur. Declaro rem in exemplo: Inter considerationes contra statum loco-fixum proponitur etiam metus, ne superiores, cum sint perpetui, fiant despotici & antipathici: Jam si, quemadmodum tu vis, confessarius deberet hanc objectionem resolvere, quid deberet dicere? vel hoc, quòd nullum sit hujus despotismi, vel antipathismi periculum? vel quòd non sit majus periculum in hoc statu, quàm in aliis? vel quòd, etsi aliquid tale eveniat, hoc tamen suave sit Religioso, purè Deum in Religione quærenti, & crucem Christi amanti? nunquid aliquod horum deberet dicere? cum hæc sint tuæ ipsius solutiones, quas contra illam considerationem producis.

Jam pono casum, quòd Candidatus talem solutionem audiens revera decernat talem Religionem ingredi: Po-
namus,

namus, eum esse ex natura valdè capitosum, & sui judicij, libertatisque valdè amantem. Contingat deinde, ut re ipsa in talem superiorem incidat, qui & sit despoticus, & huic singulariter antipathicus: Candidatus ille, nunc Religiosus, extremè est afflictus, præter jugum obedientiæ, quod ei propter naturalem suam cervicositatem alioqui difficillimum est, patitur etiam odium & persecutionem à superiore. Calum hunc tu utique non negabis: Explodereris enim ab omnibus.

In hac igitur ærumna Religiosus iste reflectens se ad dicta Confessarij (qui ei difficultates istas antea aded emollierat, & inalbaverat, quas ipse jam aded duras & nigras experiatur) quid dicet? facile assequeris, quid dicturus sit, Culpam confessario imputabit, confessarium minoris sinceritatis reum aget, seu id meritò, seu immeritò; Cæterum suas calamitates denique confessario adscribet: dicet enim: Quòd, si sibi confessarius genuinè difficultatem istam proposuisset, talem statum amplexus nunquam fuisset, sed talem potiùs, in quo superiores non sunt perpetui, aut locus non stabilis. Se planè nunc perspicere, genium suum & indolem pro isto statu non quadrâsse.

Dices, hanc esse ineptam querelam, & quæ omnibus dyscolis Religiosis patrocinetur. Rsp. Esse ineptam in hoc, quòd pauper Religiosus non faciat ex necessitate virtutem; cæterum non esse ineptam quoad hoc, quòd confessarius istas difficultates aded faciles, aut nullas esse proposuerit: Si enim proposuisset genuinè, & citra omnem alleviationem, fuisset candidato certè meliùs consultum: Potuisset enim ingredi Religionem talem, in qua vel Superiores non sunt perpetui, vel locus ordinariò non stabilis; quo casu has misérias pati non cogeretur. Hæc puto aded esse clara, ut omnes facile sint assensuri.

Con-

Confessarius ergo, ut omnes istiusmodi querelas præscindat, & culpam malæ electionis candidatus eidem adscribere non possit, siquidem rectè & prudenter agere velit, debet difficultates nude, sine omni elevatione proponere, nequè tantùm illud cogitare, quod sanè ineptissimum est, nempe, esse purè quærendum Deum, amandas & optandas cruces; Hæc enim, etsi certissima sint, tamen sperandum, aut expectandum non est à Candidato, ut omnes difficultates æquanimè sit laturus; Sed considerata est humana infirmitas, quæ sæpe etiam apud bonos Religiosos in rebus etiam non gravibus succumbit.

Hic tu fortè dices: tales non esse aptos ad statum Religiosum; Lepide scilicet. Hic enim verò te ipsi superiores Religiosorum optimè resellent, qui probè sciunt, quam nonnunquam compati oporteat infirmis, quam providè, discretèque agere, ne subditis plus quam ferendo sint, imponant. Ex tuo contra principio sequeretur, superioribus nullam esse necessariam discretionem, quia si illi tantùm sunt apti ad statum Religiosum, qui lætantur in omnibus adversis, reliqui omnes erunt inepti, qui aliquando de indiscretionem Superiorum meritò, vel immeritò queruntur, quorum proinde ne ulla erit habenda ratio, ut qui digni non sint filiorum loco haberi, utpote destituti sincerâ idoneorum notâ. Mi bone vir, temetipsum, quæso, examina, an tu ejusmodi sis, habeásque qualitatem illam ad idoneum Religiosum à te requisitam. Nimis multum probas, adeoque nihil.

Debet ergo Confessarius considerare, non tantùm, quid perfectissimus Religiosus in suo statu esset factururus, aut quomodo difficultates laturus, sed hoc, hoc præcipuè considerare, quomodo iste in individuo candidatus sit hujus determinatæ Religionis incommoda laturus, neq; ipsi ullo modo

modo debet extenuare difficultates. sed potius aggravare
ut candidatus antecedenter sciat & penitus illas comprehen-
dat; quo fiet, ut postea causam habiturus non sit contra
confessarium conquerendi, aut dicendi, se esse deceptum,
aut suavis verbis inductum. Hæc de confessario, ut qui
immediatè & ultimò concurrit, ad electionem faciendam;
non autem de concionatore, aut alijs qui aliquando Religio-
nem aliquam positivè suadent, & suadere possunt, quia ipsi
ad electionem ultimò & immediatè non concurrunt, sed id
negotij candidato ipsi & confessario relinquunt:

Alium casum tibi propono ex occasione illius confi-
derationis: *Vita videtur commodior, quam ut
sufficiat adversum tentationes.* Est candidatus, qui
pravis in materia lubrica habitibus ex longo tempore sit
insuetus. Cogitat ingredi ordinem aliquem minus auste-
rum. Ibi ex defectu austeritatum externarum, atque ob cor-
pus bene nutritum relabitur in antiquas sordes; surgit; rur-
sus labitur; & sic iterum, atque iterum, cum ingenti suæ sa-
lutis discrimine. Casum tu certè non negabis, nisi dicas, ex-
quisitas austeritates nihil omnino præ earum defectu ad li-
bidinem domandam prodesse.

Jam quæro ex te: Nonne præstitisset, ut talis *habi-
tuatus* vel planè Ordinem religiosum non fuisset ingressus,
& in seculo potius uxorem duxisset? vel certè talem inijsset
Religionem, quæ plures & exquisitas haberet austeritates?
sed jam factum est; quod infectum fieri nequit: Causa
hujus miseriæ magna est; confessarius qui licet agnosceret
candidatum consuetudinarium, in consideratione tamen
supra positæ propositionis semper addebat instar solutionis:
Esse vitam quidem commodam, sed tamen abundare multis
alijs medijs ad vincendas tentationes: Hinc enim animatus
candidatus statuit sibi talem Religionem suscipiendam.
Quæro: Expediebátne, ut candidato talem solutio-
nem proponeret? verissimum quidem dixit confessarius;
Sed expediebátne? an non potius expedivisset illi

dicere: Tu in hac Religione tentationes vix vinces; media enim omnia pro tuo morbo vix sunt.

Hoc ut tantò meliùs intelligas, atque ipsis oculis usurpes, finge tibi aliquem candidatum, qui te arbitro & confessorio velit uti, seu Florbertum, seu alio eum nomine appelles. Hic ex te quærat & desideret scire, quænam sint commoda, quænam incommoda Ordinis Benedictini: Tu illi proferas, utique non sola commoda, sed etiam incommoda (si enim sola commoda, hæc verò esset supina partialitas & gravis deliberantis circumvestio) profers igitur illi etiam incommoda, sed tali modo, ut ea omnia plenè diluas, refellas, rationibus oppositis destruas, ostendâsque esse *falsas aut confictas, frigidas & ineptas, & denique ejusmodi, quæ ab omni ordine, vel à nullo possint prudenter absterrere.*

His auditis, juvenis quærat ulterius, quænam sint commoda & incommoda Ordinis v. g. Canonicorum Regularium, aut Cisterciensis; Hic tu, credo, non eris tam partialis, ut incommoda insoluta relinquant, sed dices pariter, esse *falsissima & conficta, aut frigida & inepta &c.* Hæc factò juvenis quærat porro de commodis Ordinum mendicantium, eorumque incommodis: Tu hic procul dubio incommoda sic propones, ut simul solvas, & dicas, esse *falsissima & conficta, aut frigida & inepta &c.* Spero enim, quòd tu philautiam illam, quam Soterio objecisti, ipse non exercebis, proinde objectiones aliis ordinibus oppositas æquè solves, atque objectiones oppositas Ordini tuo. Sed pergamus ultrò. Sciscitetur jam candidatus etiam commoda & incommoda Statûs Petri; Hic tu pariter non sustinebis relinquere incommoda insoluta, sed ea similiter solves, nempe sicut incommoda aliorum Ordinum, dicendo videlicet, ea esse aut *falsissima & conficta, aut frigida & inepta &c.* Tu enim homo famæ aliorum Statuum custodien-

diendæ ad eò religiosus, nihil eloqueris, quo non salva in
omnibus fama maneat: & recte:

Hoc tamen quero, quid ex his omnibus tuus candida-
tus ad propositum suæ deliberationis didicerit? Hoc & ni-
hil aliud, quod nempe in quolibet Statu sunt quædam in-
commoda, sed ea *conficta & falsissima, aut frigida & ine-*
pta, aut denique ejusmodi, quæ vel ab omni Ordine, vel à
nullo prudenter hominem possint absterere. Jam verò
hoc intellecto & cognito, scitne jam candidatus tuus, uem-
statum debeat eligere? ubique sunt incommoda, sed ea fal-
sissima & conficta, aut frigida & inepta (quæ enim potior
ratio, ut incommoda contra tuum Ordinem objecta, sint
falsissima, conficta, frigida, inepta, quàm objecta contra
alios Ordines?) quem igitur Ordinem ope tuarum confide-
rationum, ad eò de solutionibus sollicitarum eliget? An Be-
nedictinum? an Cisterciensem? an Canonicum? an men-
dicantem? an Petrinum? non est major ratio pro uno,
quam pro altero; ubique incommoda aliqua, ubique re-
ipsa nulla, sed conficta, falsissima &c. Quid igitur aget can-
didatus tuus? Statum Benedictinum eligat? cur non cano-
nicorum? cur non Petrinum? Quid obstat? incommodum
aliquod? sed hoc falsissimum, frigidum, ineptum &c. Quid
igitur huic homini facias? Si aspiret ad unum Ordinem, cur
non ad alterum? ad tertium? Si fugiat unum, quid non al-
terum? quid non tertium? non aliud super est, quàm ut
possit ingredi quemcunque; perindeque erit, siue hunc, si-
ue alium ingrediatur, cum non sit ratio potior pro uno,
quam pro altero, adeoque homo erit quilibet pro quolibet
ordine idoneus, & ordo quilibet pro quolibet homine.
Quòd si autem hoc, cui bono erat deliberatio? Hæc reso-
lutio longè faciliori negotio fieri poterat sic: Ingredere
Statum, quemcunque vis; ubique aliqua incommoda, sed
quæ facillè superabis; sunt enim aut *conficta & falsissima,*
aut frigida & inepta, & talia, quæ vel ab omni, vel à
nullo

nullo Ordine absterrere hominem possint. Næ tu compendiarius omnis deliberationis consummator planè per Syncopen, qui nodum gordium uno ictu diffindas. Miror, quòd Soterio hæc praxis non occurrerit; quam facile, quam levi manu curam ille salutis expedisset! Dolendum profectò, quòd hoc arcanum tam diu orbi debueris, virgulam planè Divinam deliberantium.

At fortè dices, non omnium cæterorum statuum tam facilem esse objectionum solvendarum modum, quem admodum tui: At at vide sis, ne in eandem foveam cum Soterio te præcipites, qui iudices objectiones tuo adversantes Ordini solvi, alijs solvi non posse; pariter ergo dicas, necesse est, solvi omnium eadem ratione; quo, ut vidisti, libertinismum juvenibus eligendi *quidlibet* pro sorte aut arbitrio concessisti. Ego profectò olim in scholis ita institutus haud fui, nec à quoquam hominum talem sum frophan edoctus: illud contra semper audivi, non quemlibet statum esse pro quolibet, proinde esse in nonnullis statibus incommoda talia, ob quæ, quantum etiam Candidatus enitatur quærere pure DEVM, tamen cum sibi prudenter ineundum non putet; atque adeò nec à confessario eorum speciem atram inalbari oportere. Effet hic locus ineptiam hominis sursum deorsum cavillandi, deridendi, explodendi, siquidem hoc propositum esset; Sed quid volumus morbidò intellectui afflictionem addere per verba?

3. Dico: *Confessarium, etsi velit, non tamen posse omnes objectiones ex toto solvere.*

Sic e. g. in hoc puncto, quo dicitur: *Si superior sit perpetuus, & antipathicus, est magna Crux.* Quomodo hunc nodum solvet? an dicendo, quòd nunquam fiet antipathicus? quomodo hoc potest polliceri? an dicendo, quòd talis crux suaviter feratur à bono Religioso?

Hoc

Hoc candidatus aliunde novit, difficultas tamen manet, an ipse sit futurus tam bonus, tam perfectus Religiosus, ut eam crucem suaviter sit laturus. Fortè dices, confessarij esse, ut candidatum ità muniat & firmet convenientibus motivis, ut eam crucem sit suaviter laturus? Sed etsi id faciat, quæ tandem illi dabit motiva, quorum sit tanta in futurum vis? Si Religiosi post multas considerationes motivorum innumerabilium, tamen sibi hanc crucem allevare non possunt, quomodo id confessarius modico spatio in Candidato efficiet? Si dicas, hoc non obstare debere, quò minùs Religionem talem intret: Atqui ego dico, hoc multos rationabiliter absterrere, qui fortè in se non sentiunt tantum animi robur, tantàmque constantiam, ut se suaviter sperent luros.

Atque si, ut tu dicis, propterea nullus deberet absterreri, ergo à nullo tandem ullius Religionis incommodo candidatus rationabiliter absterreretur, quantumcunquè difficili: Quod iterum nimis multum probat. Similiter si candidatus sit consuetudinarius, quomodo Confessarius plenè solvet illam objectionem de vincendis tentationibus in vita minùs austera? semper enim manet verum periculum de futuro relapsu, etsi centies illi suggerat, suppeditura alia media, quibus vinci tentationes possint. Quæso, quid clarius, quid evidentius dici possit?

Duplici igitur ex causa nequit confessarius dare plenam objectionum omnium solutionem. j'd. propter naturam ipsorum incommodorum, quæ aliquando sunt prorsus innegabilia, uti e. g. quòd in Superioribus perpetuis sit majus periculum illius crucis, quod est ex despotismo & antipathia Superiorum, quam in superioribus non perpetuis: hoc vel cæcus videat. Item quòd in vita minùs austera cæteris paribus sit majus periculum à tentationibus, quam in vita magis austera. Austeritas enim secundum

omnes Ascetas est præclarum medium contra tentationes, minor austeritas est medium minùs efficax; juxta illud: Sicut se habet magis ad magis, ità minùs ad minùs. Hæc igitur confessarius, cum sint innegabilia, quomodo diluet? extenuare quippe non expedit, ut jam probavimus. 2. communiter etiã objectionum plena solutio dari nequit ob circumstantias personæ deliberantis, quas confessarius sæpe non plenè cognoscit, e. g. propensiones, naturales tentationes, habitus, ex quibus tamen omnibus petenda est objectionum istarum solutio, e. g. an sit laturus Superiorem asperum, an prævaliturus speretur contra tentationes; hæc enim & similia non aliunde, quàm ex propensionibus, habitibus, tentationibus, quibus impeti frequentius solet, alijsque circumstantijs colligi possunt. Hinc jam aliàs dixi, solutionem objectionum istarum fieri potius debere ab ipso candidato, ut qui longè optimè novit sua interiora, ut propensiones, habitus &c. proinde idem optimè formare sibi poterit dictamen, seu judicium, quo judicet, se in tali statu vitam piè, & cum solatio acturum nec ne. Ipse optimè cognoscit, quomodo animatus sit, qualémque fiduciam habeat ad incommoda hujus statûs citra intolerabilem molestiam, animæque periculum ferenda.

Denique si Soterius debuisset dare plenam solutionem, ut Mellitus vult, quanta fuisset moles libelli! Hunc ergo cum pusillum & lectu facilem voluerit facere, non poterat in eo omnes objectionum solutiones colligere: apparet hoc in te, qui de tua tantùm Religione tantam farraginem ad solvendas eas objectiones confarcinaveris.

4. Non est necessarium ad rectam de statu vite deliberationem, solvi objectiones eo modo, quo Mellitus vult.

Ratio, quia non esset alius necessitatis hujus titulus, quàm ut candidatus ope talium solutionum se possit ad certum statum prudenter determinare. Sed hoc titulo non est necessarium, quia nullus candidatus supponitur esse tam immaturus, ut non possit facere hunc discursum, e. g. tot sunt alij Religiosi, quos quotidie video, qui possunt tolerare obedientiam, regimen & genium Superiorum, vincere tentationes &c. ergo potero cum gratia DEI & ego. Item quilibet deliberans, etiam non vir habet hoc dictamen, quòd cum in tali Religione vel statu vivant tot viri laudati, atque talis status à multis æstimetur; habet, inquam, hoc dictamen; subesse aliquas harum objectionum solutiones, quas licet ipse exactè non cognoscat, speret tamen, se facile earum solutionem distinctam ex confessario auditurum.

Hoc ipso autem potest adolescens ità discurrens solvere omnes objectiones solutione saltem imperfectâ, quanta sibi necessaria est: Diluet enim illud, quod est de Superiore despotico, de intolerabilitate obedientiæ, de commoditate vitæ, aliæque omnia; atque adè hoc nihil obstabit, quo minùs possit se continuò determinare ad statum aliquem, determinatione saltem non ultimata (nam ultimam determinationem rectè præscribit Soterius sinè consilio confessarij fieri non oportere) igitur saltem ad determinationem illam non ultimam, non erit necessaria plena & perfecta objectionum solutio, sed sufficiet plana, simplex, & obvia, quæ non est petenda ex libris aut doctrina confessarij, sed cuilibet etiam puero primâ fronte occurrit. Enimverò si etiam experientiam quotidianam intueri velimus, apud pleròsque juvenum fit objectionum istarum tali, quod dixi, modo solutio. Et certè quid alioqui facerent tot juvenes, qui ingenitam à teneris propensionem secuti, citra ullius alicujus præcepta aut directionem, feliciter electionem non tantùm primam illam & imperfectam, sed etiam ultimam & decretoriam perficiunt? Caterùm non est du-

bium, quin ad securius procedendum, saltem ad postremam & ultimam determinationem, confessorii consilium influere debeat; adeoque rectè præcipitur candidato, uti mentem suam primam confessorio aperiat; objectionum, in quibus sibi fortè plenè satisfacere non potuit, solutionem à confessorio petat, qui eam ipsi pro munere facilè privatim daturus est. Dixi *privatim*; nam tales solutiones in scriptis utiquè Soterius dare non potuit, cum sint tot, quot sunt scrupuli juvenum, id est, innumeri.

Ad hæc solutio generalis fere omnium objectionum à juvene peti potest ex ipso libello Soterii, in quo, quid, quid alicubi objicitur, alio loco, quantum necesse est & fieri potest, dissolvitur, id, quod infra in particulari de ordinibus loco - fixis demonstrabimus. Item eorum, quæ obijciuntur *contra statum*, hanc solutio habetur ex iis, quæ afferuntur *pro statu* saltem implicite & à potiori? Ex ipsa item confessoriorum privata institutione solutiones magis particulares, seu ad hominem peti solent; ex piis, inquam, monitis, ac motivis, quæ passim juvenes ex ipsis, & ex aliis viris probis audiunt, ut planè non videam, cur Mellitus indiligentiam Soterii, aut defectum sufficientis adversum objectiones præmunitionis, aut periculum erroris alicujus, aut perplexitatis accusare possit.

5. Denique non est necessaria objectionum talium solutio ratione famæ talis status tuenda: Quàm parùm enim per objectiones hæreticas v. g. SS. Trinitas videtur esse contra lumen naturæ; videtur ebrietas, fornicatio, hæresis non esse peccatum; quàm parùm, inquam, per similes propositiones causatur hæresis, aut præjudicium aliquod fidei Catholicæ, quia nimirum non assertivè, sed tantum in loco objectionum ponuntur; pari planè ratione nulla procuratur infamia aut præjudicium famæ alienæ, quia non assertivè, sed ad instar objectionum & in parte problematis

nam
flue-
tem
ibus
con-
da-
scri-
quot

num
uid.
fic-
rdi-
ob-
quæ
ipfa
agit
am,
aliis
itus
sum
icu-

fo-
n e-
etur
rio,
imi-
ali-
tan-
nul-
quia
ble-
atie

matris proponuntur: atq; ita proponi est evidens, vel ex ipso titulo, *pro: contra:* Quod jam aliàs ad oculum demonstratum est; nec nova asseruntur, nec vetera confirmantur, sed tantum recitantur & relinquuntur suo loco. Et denique quis obsecro à confessorio jure exigat, ut ostendat, aut hoc, quòd nihil sinistri de aliquo Ordine dicatur? aut quòd omnia, quæ dicuntur, sint falsa? multum certè negotij confessorius haberet. Et verò nec potest, nec expedit. Aliunde jam ostendi, ad perficiendam bonam deliberationem, hoc non esse necessarium, cum contra omnia similia candidatus vel ipso naturali discursu sit sufficienter præmunitus, quod non contingit in objectionibus contra fidem, alijsq; scholasticis, quæ idcirco non problematicè proponi solent, sed additis solutionibus.

Dices juvenem hac ratione posse absterri ab aliquo statu. Rsp. Juvenem non magis absterri per objectiones, quam invitetur per rationes allicientes. Sicut ergo libertati deliberantis non officiunt rationes allicientes, ita nec rationes absterrentes, cum alterutrarum vis per oppositas infirmetur, & sic conservetur perfectum æquilibrium in animo deliberantis ad statuendum id, quod sibi magis convenire videbitur. Similiter si quid famæ per unam partem demitur, tantundem per oppositam additur.

Cæterum ex his intelliges disparitatem, quæ danda est ei, qui quærat, cur non in his quoque considerationibus, seu objectionibus æquè apponantur expressæ disertæque solutiones, atque apud D. Thomam aliòsque scholasticos ad factas ab ipsis objectiones, discas, inquam, diversam esse utriusque instituti rationem: Nam Præceptor in Scholis tuetur ut plurimum unam quæstionis partem. Confessorius neutram determinatè tuetur, non ingressum magis, quam fugam Religionis; Præceptor scholasticus non proponit rationes suas indifferenter; Confessorius ut pluri-

mum proponit tantum indifferentem; ille thesim, hic problema. Praceptor intendit suadere unam partem, Confessarius non unam suadet magis, quam alteram. Praceptor id agit, ut tollat in discipulo dubium & scrupulum de opposito. Confessarius tantum abest, ut dubium velit tollere, ut etiam velit dubium movere, proponendo clienti suo rationes dubitandi, idque agit, ne cito, aut temere cliens ulli parti adhaereat. Bene hoc nota: Confessarius tantum proponit rationes pro & contra, quas alias *rationes dubitandi* vocamus, nihilque ipse per se statuit aut determinat, sed relinquit determinationem candidato, à cuius voluntate ea pendet, contra quam Doctor in scholis, qui non tantum contentus est rationes dubitandi pro & contra proponere, sed etiam aliquid statuit, decernitque, quid aut ipse iudicet, aut ab discipulo retinendum putet. Denique instituentis interest, discipulum onere disquisitionis levare; cum contra Confessarius id potius spectet, materiam onusque considerandi clienti imponere, ejusque sententiam explorare. Quod si confessarius objectiones aliquas per se solvat, id faciet exsuperabundanti, & nequaquam ex munere Confessarii, nisi id fiat cum, quando deliberans jam est determinatus ad statum certum, aut certe inclinatus: Tum enim verò, si opus sit, etiam hoc in puncto juvandus est. Cæterum prima propositio, seu delineatio materię considerandę est communiter problematica atque indifferentis, ejus generis, uti est Referendarij, rationes pro & contra simpliciter referentis. Vide, quæso, quò me tuæ ineptiæ, mi Mellite, deducant, ut rem sanè futilem ad modum difficultatum gravium tractare oporteat, quo tardidati tuæ tantillum fiat remedium. Verum detur hoc, seu tibi, seu ijs, quos ad tuos strepitus advertisti. Intellige aliquando, & sape.

Hoc ad extremum sub manibus argumentum nascitur, si incommoda, ut tu vis, solutionibus diluenda sint, cur non & comoda? Si solvendæ sint rationes pugnantes contra
sta.

statum, igitur & solvi debebunt rationes, quæ sunt pro statu: Secus enim Confessarius noxæ partialitatis haud erit immunis. Interest enim ejus, tueri partem neutram, atque nihil in hanc magis, quam in illam partem propendere, proinde si rationes hujus partis refellat, quid non & rationes partis alterius? Hæc tu tamen nequaquam æquo animo feres, ut qui Ordinem Benedictinum ad eò velis esse deliberanti persuasum, ut rationes oppositas planè falsas, atque confictas, frigiditas, aut ineptas, aut denique nullius esse momenti demonstratas velis. Tamen istiusmodi solutiones nec pro Ordine Jesuitico adducuntur: Sunt enim solutiones planè simplices ac vulgares e. g. contra objectionem *de porta dimissionis aperta*, solutio est: *nemo ob virtutem dimittitur*. Contra objectionem *de porta Honorum clausa*, solutio est: *Si honores vellet, se in seculo mansurum*: Et sic in reliquis, quæ solutiones profectò tales haud sunt, ut omnem oppositi difficultatem diluant, nec possunt diluere, cum semper maneat asperum illud, quod à quibusdam in periculo e. g. dimissionis concipitur. Neque tu, credo, tantum ijs inesse philtum putabis, ut quicumque eas legerit, velut ictus thyrso ex Societatis numeris saltare necessariò debeat. Sunt ergo solutiones imperfectæ, quas, quid, quæso, tam acerbè invides? Tales sunt, per quas nihil admodum speciale author Societati suæ præ alijs Ordinibus præstitit; cum solutiones vulgares etiam in alijs cuilibet facilè occurrant. Quòd autem in Societatis tantum causa eas exertè posuerit, id non tam erat ex officio directoris, quam ex alijs prudentibus causis, quas & dedimus alibi, & dabimus. Secutus ipse in alijs id, quod est de praxi & parentum & aliorum plerumque Confessariorum, deliberantibus multa indifferenter proponentium, nullâ solutione subjectâ, sed expectatâ potiùs ex deliberante. Quam tu praxim si in alijs non accusas, quid in Soterio reprehendis?

CA-